

расчетов по финансовой стратегии исследуемого предприятия, что также может применяться и на любом предприятии государственной формы собственности. Значение предложенной модели заключается и в том, что ее можно использовать и для проведения анализа предыдущих периодов на основе динамики показателей основных форм финансовой отчетности по операционной финансовой и инвестиционной деятельности предприятия, и выводов об эффективности распределения финансовых ресурсов, степень эффективности управления имуществом предприятия и т.д.

В настоящее время прогнозирование и планирование опираются на развитый математико-статистический инструментарий. В международной практике многие крупные компании используют непрерывное бюджетирование, при котором после окончания каждого бюджетного периода этот период исключают из генерального бюджета с одновременным включением нового аналогичного бюджетного периода. Следует также учитывать, что финансовое планирование должно соответствовать стратегическим целям деятельности предприятия с обоснованием многочисленных рисков относительно влияния тех или иных факторов.

Выводы – в ходе исследования разработаны предложения относительно практического применения экономико-математической модели и дальнейшего совершенствования методов финансового планирования путем внедрения системы бюджетов при составлении планов на текущий и последующие периоды и предложена модель по разработке финансового плана, которая может быть использована для усовершенствования процесса финансового планирования на предприятиях различных отраслей экономики.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ФИНАНСОВОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ, ФИНАНСОВЫЙ ПЛАН, МЕТОДЫ, МОДЕЛИ, ФИНАНСОВЫЕ РЕСУРСЫ, БЮДЖЕТИРОВАНИЕ.

УДК 656.13

ЕКОНОМІЧНІ РЕФОРМИ І ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВНЗ

Носаченко Ю.С., кандидат економічних наук

Постановка проблеми. Проблема є складною і багатоплановою, досліджується багатьма зарубіжними економістами: Пітер Друкер (США), Елвін Троффер (США), професор Гарвардського університету Ларі Саммерс. Аналізують її і українські економісти, зокрема А. Гальчинський, С.Воронцов, П. Розенко, О.Савченко, А.Клюєв, П.Порошенко і інші.

Справа в тому, що в рамках індустріального розвитку капіталізму зароджуються нові структури постіндустріального суспільства, які характеризуються високим розвитком інформатики і науки в цілому. Капіталізм застарів, не є справедливим в економічному, політичному і соціальних вимірах, переважають ТНК зі своїми інтересами, які не відповідають національним інтересам. Капіталізм не може забезпечити системну переорієнтацію розвитку економіки, зокрема підпорядкувати його безпосередньо інтересам людської особистості, її самодостатності, справжньої свободи і індивідуальності.

Головна проблема – розвиток самодостатності людини, яка в межах капіталізму звужується обмеженими можливостями поглиблення свободи вибору, самоствердження її індивідуальності. Людина вже не може оцінюватися лише як «суб'єкт виробництва», а має ставати безпосередньою метою (ціллю) економічного процесу. Необхідно враховувати і пріоритетність постматеріальних потреб, принципу “бути”, а не “мати”.

Зміну пріоритетів економічного розвитку вимагає і загроза соціальних потрясінь в країнах ринку. На вулицю вийшов середній клас. Тут суперечності значно складніші за протиріччя між багатими і бідними.

Реалізація економічної і соціальної мети індивіда (отримання змістовної, творчої роботи, високої заробітної плати і ін.) вимагає системних змін в економіці, економічній політиці, культурі, освіті, вихованні, умовах життєдіяльності.

Мета роботи. Нові явища постіндустріального суспільства вимагають рішуче проводити економічні реформи в напрямку захисту інтересів людини, покращення її життя.

Економічні реформи передбачають сутнісні зміни, перетворення, перевлаштування певних сторін суспільного життя, втілюються в різних моделях, шляхом проведення економічної політики. Реформування економіки тісно взаємозв'язано з суспільним устроєм країн.

Світ іде від громадського порядку з “обмеженим доступом” до порядку “з відкритим доступом” – так відповів нобелівський лауреат Д. Норт, відомий як один з батьків нової інституціональної економіки, у співавторстві з Б.Уейнґастом і Дж.Уоллісом. Автори вважають, що суспільні уклади принципово відрізняються способом підтримання громадського порядку (на противагу насильству).(1)

В Україні, реалізація інноваційного потенціалу вимагає іншого суспільного укладу, характерною ознакою якого є політична конкуренція, (не виборність). В умовах обмеженого доступу діє авторитарна влада, або олігархія, яка відкупується від усіх, хто становить реальну загрозу.

Розвинуті країни ринку живуть при відкритому доступі, де насильства значно менше, ніж при обмеженому. Монополію на нього міцно тримає держава, підконтрольна громадянам через механізм політичної конкуренції, яка підтримується економічною, тому що опозиція має можливість спиратися на незалежний бізнес. А відсторонені від доступу до економічних можливостей знаходять захист у політичній опозиції.

На жаль, в Україні помаранчева революція створила лише одну складову відкритого доступу: політичну конкуренцію, але не виправдала інших надій. Демократія не стала інструментом системних реформ, а звелась до голого популізму. Тому що виборці ще не усвідомили, що боротися необхідно не за перерозподіл, а за можливість, за рівність у правах, за захист власності.

Перехід до нової системи вимагає створення в Україні відповідних передумов, які лише формуються, зокрема конкурентний ринок, свідомі дії влади, які мають вести до якісних зміни поведінки і відносин суб'єктів господарювання (фірм, домогосподарств, держави). Для цього потрібні не просто реформи (технічні), а системні реформи, які направлені на створення передумов для відкритого доступу, усунення обмежень, монополізму і корупції.

Наслідком реформ має бути ріст ВВП, державного бюджету, покращення життя людей, без наростання соціальної напруженості. Це буде позитивно сприяти і міжнародній економічній інтеграції України, покращення демократизації суспільства.

Як же реалізуються реформи в Україні? Чи відповідають вони критеріям розвитку постіндустріального суспільства? Чи носять вони системний характер? Які тут проблеми і протиріччя?

Зосередимось на деяких напрямках реформування економіки.

Основна частина.

Україна потребує радикальної модернізації економіки, впровадження новітніх технологій, підвищення енергоефективності всіх без винятку галузей. Нам потрібні науково-технічні новації в промисловості, сільському господарстві, системі державного і корпоративного управління. Тільки на основі підвищення конкурентоспроможності українських товарів на внутрішньому та зовнішньому ринках ми можемо покращити економічне зростання країни, життя людей. Для цього необхідно створювати сприятливий інвестиційний клімат, сприяти розвитку фундаментальних розробок і впровадження їх в практику.

Але сучасний ринок немає стимулів для системного залучення інвестицій в українську економіку, модернізації та підвищення конкурентоспроможності ключових галузей, реалізації широкомасштабних програм скорочення виробничих витрат.

Замість впровадження конкурентних відносин, в Україні набула поширення монополізація національного, регіональних і галузевих ринків.

Особливе значення, в умовах зростаючої тенденції підвищення світових цін на продовольство, має аграрна реформа. Вона має відповідати інтересами селян і виробників сільськогосподарської продукції, а не чиновників та земельних спекулянтів.

Аграрна реформа сьогодні критикується, вважається загрозовою для селян, тому що механізм з ексклюзивними правами Державного земельного банку дасть змогу чиновникам реалізувати свої корупційні схеми, спекулювати українською землею на світових ринках. Державний кадастр земель не працює у повному обсязі.

Крім того, якщо раніше землі сільськогосподарського призначення були у власності держави і контролювались виключно Держкомземом, то, виходячи із закону “Про внесення змін в деякі законодавчі акти відносно удосконалення процедури відводу земельних ділянок і зміни їх цільового призначення”, уже з 2013 р. року місцеві ради можуть змінювати цільове призначення наділів. Цим законом нівелюються всілякі заборони на продаж землі.

Земельна реформа має носити системний характер, враховувати багато складових для вирішення економічних і соціальних проблем українського села: стимулювання впровадження нових

технологій, інвестицій, зростання конкурентоспроможності аграрної сфери, зниженням цін на продукти харчування, покращення механізму кредитування, створення нових робочих місць, підвищення кваліфікації кадрів і інше.

Бюджетна політика не може розглядатися продуктивною, коли величезні кошти, вилучені з продуктивної економіки, з року в рік спрямовуються на задоволення безмежних апетитів державної бюрократії, замість забезпечення широкого спектра та належної якості державних послуг.

Реформу соціальних пільг в Україні було зупинено, що було викликано численними протестами та різкою реакцією суспільства на новаторські ідеї влади.

Для вирішення питання соціальних пільг необхідно враховувати ряд принципів:

- а) соціальна справедливість;
- б) гідна заробітна плата.

Працююча людина має отримувати гідну (не мізерну) зарплату, а не подачку від держави у вигляді пільги. Проте уряд проводить політику “дешевої робочої сили” в Україні, не ставить питання про необхідність встановлення справедливої та адекватної заробітної плати. Більше того, як засвідчує статистика, зростає заборгованість із виплат зарплати в державі.

Пільги, соціальну допомогу, та виплати повинні отримувати найменш захищені громадяни та особи, які мають заслуги перед державою.

Всі пільги урядовцям, народним депутатам України, чиновникам високого рівня, мають бути скасовані. Але для цього необхідна політична воля та чітка переконливість влади у необхідності здійснення такого кроку. На жаль, вона відсутня, що створює значні проблеми в напрямку обмеження прав простих пільговиків, унеможлиблює бажання громадян обстоювати свої права на належні їм пільги в судовому порядку.

Про що засвідчує реалізація податкової реформи в Україні?

Маємо здебільшого розмови про захист малого і середнього бізнесу, але мало реальних результатів. Централізація фінансових ресурсів посилюється, замість зниження податкового навантаження на носії господарювання, та перерозподілу податкових навантажень на користь місцевого самоврядування.

Вся пенсійна реформа звелася виключно до підвищення пенсійного віку для жінок на п'ять років, підвищення для чоловік і жінок страхового стажу на десять років, зміни формули нарахування пенсій (у бік зменшення пенсійних нарахувань), значного погіршення умов пенсійного забезпечення військовослужбовців, науковців, працюючих пенсіонерів, інвалідів, чорнобильців, інших категорій громадян.

Отже, пенсійна реформа не досягла позитивних результатів. Хоч мала привести до справедливої диференціації пенсій і обмеження максимальних (корупційних) пенсій, симулювати працездатність населення, легалізувати одержання доходів, зростання виробництва, інвестицій і обмежувати інфляцію.

Недостатній рівень реформування економіки, негативно впливає на всі складові нашого буття. Суспільство деградує. Моральні норми відсутні, особливо серед молодих людей. Це стосується і студентської молоді, стосовно відношення до своїх знань, навчання, виховання.

Українська освітня система, її реформування, опинилася на роздоріжжі, видається дуже проблемним. Згідно оцінки саміту міністрів освіти -країн учасниць Болонського процесу, який відбувся в Бухаресті в квітні 2012 р. Україна отримала 2,2 бали по п'ятибальній шкалі, тобто 42-е із 43 місць. Прикро, що лише 15% випускників ВНЗ працюють по спеціальності (2, с.13).

Ринок і освіта перестали доповнювати один одного, а працюють в режимі конкуренції. Техніко – технологічний рівень виробництва не узгоджується з рівнем підготовки кадрів. Має місце диспропорційність між структурою робочої сили і рівнем кваліфікації кадрів.

Нам потрібні фахівці тих професій які справді зможуть забезпечити модернізацію країни. В тому числі і технологічну: біотехнологи, фармацевти, приладобудівними, будівельники, фахівці з енергоефективності, електроніки та іт-технологій.

Об'єктивно уже пішов процес зближення нашої системи із, більш ефективною, західноєвропейською. Де вищі школи є автономними, здатні самостійно змінюватися, розглядаються як корпорація викладачів та студентів, причому кожна сторона є партнером. Завдання їхнє в тому, щоб разом досягати результатів. Контроль за діяльністю закладів навчання здійснює не стільки держава, скільки громадськість.

Східноєвропейська модель, замість автономії університетів, перетворює їх у державні інституції, контролюється переважно державою, а не громадськістю.

Однією з головних проблем нашої вищої школи є архаїчність системи управління, яка базується на жорсткому адміністративний тиску і безвідповідальності чиновників, доповнюється бюрократизмом.

Державні структури (міністерство освіти), діючи старими методами, намагається посилити надані їм контролюючі функції, по можливості централізувати освіту, про що засвідчує і зовнішнє незалежне тестування, яке по суті є державною справою.

А, наприклад, в США, ЗНО має добровільний характер для університетів країни. З іншого боку, ЗНО проводять недержавні інститути (громадські організації). На жаль, ефективного громадського контролю за освітою у нас так і не створено.

В східноєвропейській моделі ставка робиться переважно на навчання студентів, а не на співробітництво викладачів і студентів. На першому плані – аудиторний навчальний процес, а не самостійна робота.

В західній моделі ставка робиться на самостійній роботі студентів, яка передбачає опрацювання додаткової літератури, написання рефератів, практичні вправи, тестові завдання і ін. Все це має стимулювати творчий стиль мислення, здатність людини сприймати нове, самостійно розвиватися, чого бракує сьгоднішнім студентам.

Давно назріла необхідність активізувати самостійну роботу наших студентів, зокрема змінити співвідношення лекцій і практичних занять на користь останніх. Традиційна система освіти формує споживальний, а не ринковий підхід. Сьгоднішній студент пересичений лекціями, не зорієнтований на самостійну роботу. Практика показала, якщо студент не працює самостійно, то зменшується рівень інтелекту.

Чи не тому ми маємо дуже низьку успішність (не оцінки)?

Студентів необхідно вчити не лише професії, а виховувати їх в дусі порядності, свободи і відповідальності за свої рішення. В іншому випадку це може вести до професійної недбалості, різних правопорушень і зловживань. Тому роль самих студентів за результати навчання має значно зрости, щоб рівень їх знань визначав і життєвий досвід.

Крім того, в Україні, на відміну від польських, чи російських законів, ні викладачі, ні вузи в цілому, не відповідають за якість навчання студентів. Що є значною проблемою, яку маємо вирішувати.

Наближення до освітньої системи Заходу вимагає надання вищим школам реальної (не формальної) автономії, як у фінансовій сфері, так і в навчальному процесу. Основними критеріями оцінки вищого навчального закладу повинні стати не кількісні показники, а якість підготовки випускників того чи іншого університету, їхня конкурентоспроможність на ринку праці. При цьому бажано, щоб оцінка якості освіти випускників визначалася не тільки державними, а й громадськими інституціями.

Надзвичайно важливо, щоб відбулося прилучення вищої школи до громадянського суспільства. У нас існують різноманітні освітянські громадські організації (вчителів, викладачів, студентів), які просто озвучують волю освітнього міністерства.

У той час на Заході, громадські організації є не лише самостійними, а й мають широкі права. Наприклад, у Німеччині саме студентські спілки надають стипендії, визначають пільги для студентів, поселяють у гуртожитки і навіть утримують студентські їдальні. Для нас це виглядає як фантастика.

Це стосується також і покращення мобільності викладачів і студентів, як це має в країнах Євросоюзу. Для студентів мають бути розроблені спеціальні механізми для навчання за кордоном, зокрема стипендіальні програми. Маємо також залучати до навчального процесу зарубіжних спеціалістів, науковців. Що дасть можливість випускникам українських ВНЗ бути більш конкурентними на світовому у ринку.

Ефективність економічної підготовки спеціаліста в значній мірі буде залежати від розробки та впровадження інноваційно – інформаційних педагогічних технологій навчання, які ведуть до значних позитивних змін у способах діяльності людей, стилі їх мислення.

Суспільство дуже повільно починає розуміти, що сучасний ринок вимагає більш “жорстких” правил гри. Тому у сучасного спеціаліста необхідно формувати адекватну ринку мотивацію поведінки людей, відповідну систему цінностей.

Реформування вищої освіти і полягає в тому, щоб створити відповідні умови для формування всебічно розвинутої особистості – людини, спроможної творчо засвоювати знання, впроваджувати будь-які технології, бути лідером у бізнесі, родині.

Навчальні програми необхідно вдосконалювати в напрямку посилення циклів загальнотеоретичних, економічних, та загальнонаукових дисциплін. Вони мають відповідати потребам ринку праці та суспільства, враховувати національний і міжнародний рівень.

Аналіз показує, що проведення реформ в Україні гальмується, перш за все, через непрофесіоналізм і низьку кваліфікацію кадрів (міністерств, відомств, інших органів державної влади). Переважають адміністративні методи регулювання економіки, які себе вичерпали. На жаль, більшість учасників економічного процесу і сьогодні не володіють сучасним економічним мисленням.

Замість повноцінних реформ в Україні маємо фазу первинного накопичення капіталу і його перерозподілу. В таких умовах високоякісна освіта і наука стають непотрібними, деградують.

Висновки.

1. Економічні реформи мають носити системний характер, відповідати критеріям постіндустріального суспільства, базуватися на економічній науці, знаннях, фактах, досвіді інших країн. Тому необхідно крок за кроком покращувати якість державного управління, від формування дієвої системи планування та прогнозування, до зростання результативності бюджетної політики, рівня життя людей.

2. Радикально модернізувати економіку, підвищити її ефективність і конкурентоздатність на основі впровадження досягнень науки і нової техніки, що дасть можливість змінити, передусім виробництво. Реалізувати дію економічного закону відповідності складу робочої сили характеру і рівню розвитку засобів виробництва. Для цього держава має стати безпосереднім провідником інноваційного розвитку, його замовником і організатором, за яких знання будуть дійсно затребуваними.

3. Реформування національної освіти має бути спрямоване на реальну (не формальну) реалізацію вимог Болонського процесу. Що має передбачати модернізацію всіх форм науково – методичної, організаційної і управлінської діяльності ВНЗ, зокрема змісту навчання, його методики та якості, в напрямку розвитку креативних, аналітичних здібностей сучасного фахівця, та підвищення відповідальності за його результати.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Д. Боярчук, В. Дубровський. Цікава реформістика, або Чому влада не хоче і не може робити реформи? «Дзеркало тижня. Україна» №10, 16 березня 2012 р.

http://dt.ua/ECONOMICS/tsikava_reformistika,_abo_chomu_vlada_ne_hoche_i_ne_mozhe_robiti_reformi_-98866.html#article

2. «Вечерние вести» № 78, 8-14 октября 2012 г.

РЕФЕРАТ

Носаченко Ю.С. Економічні реформи і проблеми підготовки фахівців ВНЗ. / Ю.С. Носаченко // Вісник НТУ. – К.: НТУ. – 2012. – Вип. 26.

У роботі аналізуються питання, проблеми і протиріччя, проведення економічних реформ в Україні, які мають носити системний характер, вимагають радикальної модернізації економіки. Особлива увага звертається на необхідність реформування національної освіти, у напрямку реальної (не формальної) реалізації вимог Болонського процесу.

Наслідком реформ має бути ріст ВВП, державного бюджету, покращення життя людей, без наростання соціальної напруженості. Це буде позитивно сприяти і міжнародній економічній інтеграції України, покращення демократизації суспільства.

Аналіз показує, що проведення реформ в Україні гальмується, перш за все, через непрофесіоналізм і низьку кваліфікацію кадрів (міністерств, відомств, інших органів державної влади). Переважають адміністративні методи регулювання економіки, які себе вичерпали. На жаль, більшість учасників економічного процесу і сьогодні не володіють сучасним економічним мисленням.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ЕКОНОМІЧНІ РЕФОРМИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ.

ABSTRACT

Nosachenko Y.S. Economic reform and the problem of training university. / Y.S. Nosachenko // Visnyk NTU. – K.: NTU. – 2012. – Vol. 26.

The paper analyzes the issues, problems and contradictions of economic reform in Ukraine, which have be systemic in nature, requiring a radical modernization of the economy. Particular attention is drawn to the need to reform national education in real (not formal) of the Bologna process.

The consequence of reforms should be growth of GDP, budget, improving people's lives, without the growth of social tension. This will positively contribute and international economic integration of Ukraine to improve democratic society.

Analysis shows that reforms in Ukraine slowed down primarily through incompetence and low-skilled personnel (ministries, other government bodies). Dominated administrative methods of economic regulation that have exhausted themselves. Unfortunately, most of the participants in the economic process and today not possess modern economic thinking.

KEY WORDS: EKONOMIC REFORMS, EFFICENCY, EDUCATION REFORM.

РЕФЕРАТ

Носаченко Ю.С. Экономические реформы и проблемы подготовки специалистов вузов. / Ю.С. Носаченко // Вестник НТУ. – К.: НТУ. – 2012. – Вып. 26.

В работе анализируются вопросы, проблемы и противоречия, проведения экономических реформ в Украине, которые должны носить системный характер, требуют радикальной модернизации экономики. Особое внимание обращается на необходимость реформирования национального образования, в направлении реальной (не формальной) реализации требований Болонского процесса.

Следствием реформ должен быть рост ВВП, государственного бюджета, улучшение жизни людей, без нарастания социальной напряженности. Это будет положительно способствовать и международной экономической интеграции Украины, улучшения демократизации общества.

Анализ показывает, что проведение реформ в Украине тормозится, прежде всего, из-за непрофессионализма и низкой квалификации кадров (министерств, ведомств, других органов государственной власти). Преобладают административные методы регулирования экономики, которые себя исчерпали. К сожалению, большинство участников экономического процесса и сегодня не обладают современным экономическим мышлением.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ЭКОНОМИЧЕСКИЕ РЕФОРМЫ, ЭФЕКТИВНІСТЬ, РЕФОРМИРОВАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ.

УДК 65.016.1:005:336

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Парфентьева О.Г.

Постановка проблеми. Стратегічний потенціал підприємства є основною характеристикою розвитку підприємства. Управління стратегічним розвитком підприємства необхідне для розробки та впровадження певної системи управління, основою якої є система аналізу, оцінювання та діагностики потенціалу та певних процесів його змін. В зв'язку з цим використовують різні методики аналізу та діагностики стратегічного потенціалу та потенціалу розвитку підприємства, які постійно удосконалюються.

Аналіз публікацій та постановка завдання. Незважаючи на досягнення вчених – економістів, деякі теоретичні та практичні питання у цій галузі знань ще недостатньо висвітлені, тому дослідження проблематики управління стратегічним потенціалом та потенціалом розвитку є важливим та необхідним.

Основна частина. Економічна сутність стратегічного потенціалу та потенціалу розвитку, на сьогодні, по-різному розглядається видатними вченими – економістами. Цим питанням займалися такі науковці, як: Б.Є. Бачевський, А.Я. Берсуцький, В.Г. Герасимчук, С.М. Глухарев, В.І. Довбенко, І.В. Заблудська, А.В. Ковалевська, В.В. Ковальов, А.В. Колесніков, Н.С. Краснокутська, Н.В. Касьянова, В.М. Мельник, Є.В. Мних, О.І. Олексюк, І.М. Рєпіна, О.О. Решетняк, Ю.О. Тараруєв, О.С. Федонін, В.Г. Федорова, Б.Г. Шелегеда, Ю.С. Шипуліна тощо.

Слід зазначити, що дослідження поняття категорії «стратегічний потенціал підприємства» проблема не нова і розглядається паралельно з питаннями формування стратегії розвитку підприємства. Однак, чіткого визначення «стратегічного потенціалу підприємства» немає в літературі, оскільки вчені розкривають лише значення його застосування та фактори, що впливають на його рівень [10, с. 21]. Класифікація потенціалу за видами досліджена на цей час краще, ніж його загальна внутрішня структура. Проте значна кількість авторів застосовує одні й ті ж самі поняття: стратегічний потенціал, потенціал розвитку, вкладаючи в них свій зміст, який не співпадає з іншими трактуваннями. Нажаль, дотепер немає єдиного визначення, яке відображає сутність категорії «стратегічний потенціал»